

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงการรับรู้ของผู้ป่วยเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วย (2) ศึกษาถึงการรับรู้ของพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วย และ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้ป่วยและการรับรู้ของพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้ป่วยและพยาบาลในแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรมโรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยและพยาบาล จำนวนกลุ่มละ 175 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์จากหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วยตามแนวคิดของบอร์แชมป์และชาเยเดรส (Beauchamp & Childress, 1989; 2001) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (2) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลิทธิของผู้ป่วย ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา และตรวจสอบความเที่ยงโดยการนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ป่วยจำนวน 20 ราย พยาบาลจำนวน 20 ราย จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 (ทั้งในแบบสอบถามของผู้ป่วย และพยาบาล)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science for Windows/Personal Computer) ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปนำมา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการ เคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ระดับการปฏิบัติในรายข้อ รายด้าน และโดยรวม และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตก ต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระหว่างการรับรู้ของผู้ป่วย และพยาบาล เกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วย ด้วยการหาค่า สถิติที (independent t-test) โดยกำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ของผู้ป่วยเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพ เอกสิทธิ์ของผู้ป่วยอยู่ในระดับมากทั้งในรายด้านและโดยรวมทุกด้าน
2. การรับรู้ของพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพ เอกสิทธิ์ของผู้ป่วยอยู่ในระดับมากทั้งในรายด้านและโดยรวมทุกด้าน
3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตาม หลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วยระหว่างการรับรู้ของผู้ป่วยและการรับรู้ของพยาบาล พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกสิทธิ์ของผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาล สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ในด้านการเปิดเผยข้อมูล ($p < .01$) ด้านการเคารพการกระทำตามที่ได้ตัดสินใจโดยอิสระ ของผู้ป่วย ($p < .0001$) และโดยรวมทุกด้าน ($p < .05$) ส่วนด้านการประเมินความสามารถในการ ตัดสินใจของผู้ป่วย และด้านการเคารพการตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วย และพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ควรมีการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติโดยนำเอาเครื่องมือไปสร้างมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลที่แสดงออกถึงการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ เพราะแม้ว่าผู้ป่วยมีการรับรู้ว่ายามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งรายด้านและโดยรวมทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาดูคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเคารพการตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วย มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นพยาบาลควรให้ความสำคัญถึงการปฏิบัติการพยาบาลในด้านการเคารพการตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วยให้มากขึ้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีบางข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่ายามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เช่น การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวินิจฉัยอย่างครบถ้วนก่อนการตรวจวินิจฉัย การดำเนินการให้ผู้ป่วยไปทำการตรวจพิเศษ/การเข้าร่วมในการวิจัยเมื่อผู้ป่วยตัดสินใจยินยอมแล้ว การยอมรับการปฏิบัติของผู้ป่วย หากผู้ป่วยเชื่อว่าสิ่งนั้นทำให้หายจากความเจ็บป่วย การให้ข้อมูลเฉพาะส่วนที่ดีเกี่ยวกับวิธีการวินิจฉัยโรค/การพยากรณ์โรค/การรักษาของผู้ป่วย และการชักจูง/โน้มน้าวผู้ป่วยให้เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ ดังนั้นพยาบาลควรมีการตระหนักและให้ความสำคัญถึงการปฏิบัติในข้อเหล่านี้ให้มากขึ้น

พยาบาลควรให้ความสำคัญของการสื่อสารในสิ่งที่ได้ปฏิบัติต่อผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติของพยาบาล รวมทั้งช่วยให้ผู้ป่วยและพยาบาลมีการรับรู้ที่ตรงกัน เพราะเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วย พบว่า ในด้านการเปิดเผยข้อมูล ด้านการเคารพการกระทำตามที่ได้ตัดสินใจโดยอิสระของผู้ป่วย และโดยรวมทุกด้าน มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของผู้ป่วย

ควรมีการจัดอบรมทบทวนองค์ความรู้ทางด้านจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยแก่พยาบาลทุกระดับ ปีละ 1 ครั้ง เพื่อกระตุ้นให้พยาบาลมีความตระหนักถึงการปฏิบัติการพยาบาลในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยมากขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารควรนำผลการปฏิบัติงานของพยาบาลที่แสดงถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วย เป็นข้อมูลสำหรับการประเมินผลงาน และเสริม

แรงให้พยาบาลปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วย
อย่างต่อเนื่อง

ด้านการศึกษาพยาบาล

ในการจัดการเรียนการสอนจริยศาสตร์ในหลักสูตรปริญญาตรี ควรให้ความสำคัญของการ
นำหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยชี้ให้เห็นการปฏิบัติที่
เป็นรูปธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วย เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลเห็นแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน

ควรเน้นให้นักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีได้ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียนรู้ถึง
สถานการณ์จริงที่เป็นปัญหาทางด้านจริยธรรมในการละเมิดเอกลักษณ์ของผู้ป่วย เพื่อป้องกันปัญหา
การฟ้องร้องจากการที่ผู้ป่วยมีการพิทักษ์สิทธิของตนเองมากขึ้น

ด้านการวิจัยทางการพยาบาล

ควรมีการศึกษาถึงการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของ
ผู้ป่วยในโรงพยาบาลระดับอื่นๆ เพื่อได้ทราบถึงสถานการณ์ในปัจจุบันว่าพยาบาลในโรงพยาบาล
ระดับอื่นๆมีการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยอยู่ในระดับใด

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบว่าโรงพยาบาลต่างระดับกันมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันหรือไม่
อย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่แตกต่างกัน เพราะโรงพยาบาลต่าง
ระดับกันอาจมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันจากปัจจัยต่างๆ

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่มผู้ป่วยที่ต่างกัน หรือกลุ่มผู้ป่วยที่มีแนวโน้มถูกละเมิด
เอกลักษณ์ เช่นผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ป่วยที่อยู่ในระยะใกล้ตาย

ควรพัฒนาแนวปฏิบัติมาตรฐานในการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักจริยธรรมในการ
เคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วย และทดสอบผลของการใช้แนวปฏิบัติ ต่อผลลัพธ์ทางการพยาบาล เช่น
ความพึงพอใจของผู้ป่วย และครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยและพยาบาล เป็นต้น